

vydala zástavní listy, jež byly nyní zhodnoceny podle německého zákona, k tomu nelze hleděti v tomto sporu. Čsl. stát neuznal zhodnocení německé marky, nemá o něm zákonných předpisů, nelze proto hleděti ke skutečné hodnotě částky 3300 M, kterou žalobce zaplatil, byť se tak stalo v době znehodnocení této měny. Postačí, že bylo plněno ve jmenovité hodnotě. Nezáleží na osobě věřitelově, t. j. na tom, zda zápůjčka byla poskytnuta zemí slezskou, nikoli německým státem. K výmazu zástavního práva knihovně zjištěného postačí podle zdejšího práva výmazná kvitance a není třeba, by předložen byl hypoteční list, neboť zdejší právo nezná takových listin jako náležitosti výmazu, a smluvně nebylo tak sjednáno. Žalovaná strana předložila hypoteční list ve sporu, jest proto zjevno, že jej má. Žalobce nemůže však přes to domáhati se na ní vydání tohoto listu pro zaplacení pohledávky, neboť podle zdejšího práva není třeba listu toho k výmazu zástavního práva. Stačí výmazná kvitance. Nebylo proto důvodu, by nebylo vyhověno žalobě, ač žalobce nemůže předložit hypoteční list.

Čís. 8933.

Obec (na Moravě) jako smluvní strana není po zákonu povinna, by si stěžovala k nejvyššímu správnímu soudu, nebyla-li smlouva schválena zemským výborem, bez ohledu na důvod, z něhož bylo schválení odepřeno.

(Rozh. ze dne 2. května 1929, Rv II 767/28.)

Žalující společnost opřela žalobní nárok proti obci na Moravě o tvrzení, že žalovaná obec, nepodavši stížnost k nejvyššímu správnímu soudu proti usnesení zemského výboru, kterým bylo odepřeno schválení úmluvy uzavřené mezi stranami o vzájemném dodávání elektrického proudu, přivodila, že tato úmluva byla pravoplatným soudním rozsudkem prohlášena za neplatnou a žalobkyni tím povstala škoda. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: První soud zamítl žalobu z důvodu, že žalobce neprokázal, že mu povstala škoda buď z protiprávního činu nebo ze zaviněného opominutí strany žalované a že neprokázal zavinění žalované, jsoucí v příčinné souvislosti s nastalou prý škodou. Žalobce napadá tento právní názor prvního soudu, dovozuje, že rozřešení této sporné věci závisí na rozřešení otázky, zda může veřejnoprávní oprávnění k podání stížnosti přivoditi za určitých okolností soukromoprávní závazek proti třetímu. Odvolatel odpovídá na tuto otázku kladně a dospívá k závěru, že sběh věcí tomu nasvědčuje, že žalovaná udržovala na venek zdání, že jest smlouva platná a že následkem toho byla také povinna učiniti to, čeho bylo zapotřebí, by smlouva zůstala v platnosti, totiž podati stížnost na nejvyšší správní soud. Tím, že smlouva nebyla zemským výborem schválena, že žalobce nebyl o tom uvědoměn a že nebyla podána stížnost do usnesení zemského výboru, bylo zasaženo do jeho právní sféry. Byla-li platnost smlouvy závislá na schválení

zemského výboru, bylo prý povinností žalované k docílení tohoto schválení spolupůsobiti, překážky v cestě jsoucí odstraniti a žalobci překážky ty za účelem jejich odstranění oznámiti. Dále dovozuje odvolatel, že názor prvního soudu by byl odůvodněným jen tehdy, kdyby se mohlo za to míti, že by stížnost na nejvyšší správní soud byla absolutně bezvýslednou, čemuž však podle jeho názoru tak není. Tyto odvolatelovy vývody padají při úvaze, zda jsou tu předpoklady pro uplatňování nároku na náhradu škody ve smyslu ustanovení § 1295 obč. zák. Podle tohoto zákonného ustanovení vzbchází povinnost k náhradě škody buď přestoupením povinnosti smluvní nebo beze vztahu ke smlouvě bezprávným činem, který může býti buď pozitivního nebo negativního rázu (opomenutím), když po zákonu jest tu povinnost k pozitivnímu činu. Další náležitostí uplatňovaného nároku na náhradu škody podle zmíněného zákonného ustanovení jest, by škůdce škodu způsobil zaviněně a by škoda z bezprávného činu nebo z porušení smluvní povinnosti povstala prostřeďečně nebo bezprostřeďe, by mezi škodou a jednáním škůdcovým byla příčinná souvislost (§ 1301 obč. zák.). Aby se tedy žalobce s úspěchem mohl domoci nároku na náhradu škody, náleželo mu dokázati kromě porušení zákonné nebo smluvní povinnosti na straně žalované také její zavinění a příčinnou souvislost mezi škodou a opomenutím žalované. Že žalovaná byla vázána z ujednání se žalobcem k podání stížnosti, že tedy žalovaná protismluvním jednáním žalobci škodu způsobila, žalobce ani netvrdil. Poukaz odvolatelův k názoru vyslovenému v rozhodnutí nejvyššího soudu vídeňského čís. 6838 jest nepřipadný, poněvadž v souzeném případě nebyla platnost smlouvy učiněna závislou na schválení nadřízeného úřadu, takže by se za to mohlo míti, že schválení smlouvy bylo jako podmínka platnosti smlouvy stanoveno a že, ana žalovaná schválení nevymohla, proti usnesení zemského výboru, kterým schválení bylo odeřeno. stížnost na nejvyšší správní soud nepodala, by schválení vymohla, protismluvně jednala a tím žalobci způsobila škodu. S těmito vývody lze žalobce ostatně odbýti poukazem k tomu, že potřebné tvrzení v tomto směru v první stolici neučinil. Pokud vývodům odvolání dovozujícím, že sběh věci tomu nasvědčuje, že žalovaná udržovala na venek zdání, že jest smlouva platná, a že následkem toho byla povinna to učiniti, čeho bylo zapotřebí, by smlouva zůstala v platnosti, podati stížnost na nejvyšší správní soud, se má rozuměti tak, že žalovaná bezprávím způsobila žalobci škodu, lze i po této stránce vývody odvolatelovy zkrátka odbýti tím, že se tu o bezprávný čin nejedná, neboť o bezpráví se jedná jen tehdy, když po zákonu jest povinnost k pozitivnímu činu. Že žalovaná byla po zákonu povinna stížnost k nejvyššímu správnímu soudu podati, netroufá si žalobce ani tvrditi. Bylo-li žalobu již pro tento nedostatek náležitostí uplatňovaného nároku na náhradu škody zamítnouti, bylo ji zamítnouti i proto, že žalobce měl přesně dokázati, ale nedokázal, že by se stížnost žalované do usnesení zemského výboru na nejvyšší správní soud, kdyby ji byla podala, byla setkala s úspěchem. Žalobkyně se ovšem snaží dovoditi, že tato možnost tu byla, poukazem na judikaturu nejvyššího

správního soudu, avšak s touto možností a pravděpodobností nelze se zabývat, nýbrž je zapotřebí přesného důkazu o úspěšnosti stížnosti. Ten však podán nebyl. Ostatně lze odvolateli důvodně vytknouti, že sám zavinil, že ve sporu, v němž byla prohlášena smlouva následkem neschválení zemským výborem za neplatnou, neuplatňoval své námitky, které v tomto sporu uplatňoval, by dosáhl soudního rozhodnutí, že rozhodnutí zemského výboru bylo pochybné. Jest posléze souhlasiti i s právním názorem prvního soudu, že žalobce nedokázal příčinnou souvislost mezi tvrzeným opomenutím podání stížnosti a škodou, a byla i proto žaloba právem prvním soudem zamítnuta.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Odvolací soud posoudil věc správně po právní stránce. Po právní stránce nejsou žalobní prosbou oprávněny vývody dovolatelky, v nichž mluví o zmaru možnosti jiného využití svého zařízení. Dovolatelka domáhá se určitých peněžitých částek, uvádějíc o každé z nich důvod, z něhož jest požadována. Jsou to lhůty úrokové a umořovací, jež má hraditi žalovaná, ušlý výdělek, vyšší částky placené za proud braný odjinud, a posléze útraty sporu Ck II 31/26. Pod žádnou z těchto částek nelze zahrnouti nárok na náhradu škody vzniklé tím, že žalobkyně mohla jinak využití zařízení, jež učinila, by mohla vyhověti smlouvě sjednané se žalovanou. V dovolacím spisu zmiňuje se dovolatelka o tom, že smlouva nepotřebovala vůbec schválení zemského výboru, a poukazuje při tom na zákon č. 329/21, jenž však počal působiti teprve dnem 1. října 1921, tudíž po sjednání smlouvy ze dne 1. prosince 1920 a 23. června 1921, takže nelze její náležitosti posouditi podle zákona později vyšlého. Dále bylo vysloveno pravoplatným rozsudkem ze dne 6. listopadu 1926 č. j. Ck III 31/26, že dohoda mezi žalovanou obcí a žalující firmou není pravoplatná. V onom sporu byla sice žalována firma Städtisches Elektrizitätswerk v S. a ne městská obec. Byla-li však jmenovaná strana totožná s nynější žalovanou, jde o věc rozhodnutou, a nemohou se soudy ani v tomto sporu znova zabývatí platností oné smlouvy. V opačném případě dovozuje žalobkyně svým přednesem jen tolik, že smlouva je po právu, není-li k ní zapotřebí schválení nadřízeného úřadu, a nemůže žalovati o náhradu škody z důvodu dále uvedeného. Bude proto o napadeném rozsudku uvažováno za předpokladu, že k platnosti smlouvy bylo skutečně třeba schválení zemského výboru. V přípravném spise vytkla žalobkyně, že žalovaná nespravila ji o tom, že zemský výbor odepřel schváliti smlouvu, dovodila však z toho jediný důsledek, že by byla požadovala sama podání stížnosti, aniž uvedla, jaká zvláštní škoda jí z toho vznikla. Podle žalobní prosby nelze míti za to, že žádá z tohoto důvodu částky uvedené na konci žaloby pod čís. 1 až 3, mohlo by jíti jen o útraty sporu Ck III 31/26. Odvolací soud nevyslovil se sice o skutkovém zjištění soudu prvé stolice, že zástupce žalující firmy zvěděl

o rozhodnutí zemského výboru ještě před podáním žaloby Ck III 31/26. Z dovolání nelze však dovoditi, že žalobkyně trvá na tomto důvodu, neplyne to z pouhé zmínky, že žalovaná zatajila žalobkyni ono rozhodnutí, ani z konečného návrhu na zrušení rozsudku a na provedení důkazů, neboť příslušné zjištění soudu první stolice zakládá se na svědeckých důkazech, a žalobkyně nenavrhlá opakování těchto důkazů v opravném řízení. Zbývá tudíž úvaha o jediném ještě důvodu žalobního nároku, t. j. zda žalovaná obec byla povinna stěžovati si do rozhodnutí zemského výboru. Skutečnost tu bylo posouditi především podle předpisu obecního zřízení, neboť smlouva byla sjednána ještě za účinnosti § 97 tohoto zákona. Podle toho nelze na věc hleděti jinak, než že smlouva byla sjednána s výhradou schválení nadřízeným úřadem, ana smluvní stranou byla obec, jež měla smlouvou převzít i závazky. Šlo o předpis zákona obecně známý, jehož neznalostí nemůže se ani žalobkyně omluviti. Z této zákonné výhrady podmiňující platnost smlouvy, vízící tudíž stejně obě strany, nelze dovoditi zvláštní další závazek obce jako smluvní strany, by stěžovala si k nejvyššímu správnímu soudu, když smlouva nebyla schválena zemským výborem, bez ohledu na důvod, z něhož bylo odepřeno schválení to. Není zákonného předpisu, jenž by obcím jako smluvním stranám ukládal takovouto povinnost, nebylo tvrzeno, že se žalovaná obec smluvně k tomu zavázala. Z věci samé povinnost ta nevyplývá a nelze ji dovoditi ani z toho, že žalovaná obec jak po dobu šedesátidenní lhůty k stížnosti tak i po uplynutí lhůty té trvala na smlouvě, podle slov dovolatelčiných udržovala zdání, že smlouva jest platná. Žalováno jest na náhradu škody jediné z důvodu, že stížnost nebyla podána, nikoliv, že žalobkyně nebyla zpravena o rozhodnutí zemského výboru dříve, než teprve ve sporu Ck III 31/26. Záleželo jen na žalobkyni jako smluvní straně, by si vyhradila smlouvou, že obec podá stížnost, nebude-li hlavní smlouva schválena, jinak nebyla stížnost ta ani smluvním ani mlčky převzatým závazkem. Že by se opomenutí t. j. nepodání stížnosti — o nic jiného nejde v tomto sporu — přičilo dobrým mravům, nelze dovoditi ani ze skutkového přednesu žalobkyně, i když podle něho obec trvala, t. j. tvářila se, jako by trvala na smlouvě neschválené zemským výborem, pokud nedošlo k neshodě mezi stranami. Z tohoto důvodu nebylo žalováno, a nelze uvažovati o tom, zda tento postup přičil se dobrým mravům nebo zásadě poctivosti a víry. Hledíc k tomu, že nebylo vůbec prokázáno zavinění žalované obce, z něhož dovozuje se škoda, nepokládá dovolací soud za nutné zabývati se případným výsledkem stížnosti, čímž jsou vyřízeny všechny vývody dovolatelčiny o povinnosti soudů rozhodnouti předurčujícím způsobem spornou právní věc.

Čís. 8934.

Tomu, kdo provozuje živnost agentury a komisionářství bez pomocníků, jezdě na kole po vesnicích a uzavíraje obchody pro obchodníky za